

Nr 9 | September 2018

Bitidningen

Rapport från
BeeWeek i
Bryssel

Odling i balans

Övervintringen
2017-2018

SVERIGES BIDLARES RIKSFÖRBUND
BIODLARNNA

”Vi bryr oss och därför odlar vi blommor”

Helena Elmquist, Odling i balans.

Allting började med fyra lantbrukare i Skåne som tillsammans ville hitta balans i odlingen. Därmed sådde de ett frö för projektet Samzon.

-Vi måste ta tag i det här med miljön, var Skåneböndernas utgångspunkt, berättar Helena Elmquist, verksamhetsledare på Odling i balans.

Odling i balans startade 1992. De vill visa att ekonomi och ekologi går att kombinera inom lantbruket.

Samzon är ett projekt som leds av Odling i balans där flera lantbruksaktörer samarbetar.

Syftet med Samzon är att utveckla ett koncept för skyddszoner, som minimerar risken för läckage av oönskade ämnen från åkermarken samtidigt som den biologiska mångfalden gynnas, olika typer av rekreativvärden skapas. Samt att lantbruk och handel får ökade möjligheter att kommersialisera en hållbar svensk växtodling.

-På så sätt kombineras en långsiktig produktivitet i lantbruket och skydd av miljön, förklarar Helena Elmquist.

Projektet utvärderas och testas kontinuerligt i samarbete med de aktörer som deltar. -Vi har ett väl utvecklat system för att lantbrukarna ska få kunskap om sin produktion. Dokumentationen och kunskapen gör att man väljer miljövänliga vägar, säger Helena Elmquist.

Hon berättar att vi nu i Sverige ligger i topp vad gäller djurvålfärd.

-Kylskåpen blir tomma om vi inte för tillbaka näringen i jorden. Ett jordbruk bygger på kretslopp, säger Helena Elmquist.

Bina och andra pollinerare och övriga insekter är jätteviktiga för den hela ekologiska balansen.

-Pollineringen har en stor betydelse för skörd av åkerbönor och oljevaxter, säger hon.



Helena Elmquist, verksamhetsledare på Odling i balans. Bild: Privat

Har ni involverat biodlare i projektet?

-Vi samarbetar med SLU där det finns experter på flera områden, så även bin, säger Helena Elmquist.

Det vi jobbar med nu är att få det praktiskt användbart. Odlar man blommor för bin måste man sen vara försiktig med bekämpning. Vi vill få Sverige att blomma, säger Helena Elmquist.





”Nyttan av Samzon är en ökad pollinering för rapsen och på klöver, och i förlängningen kanske även en ökad avkastning.”

*Peter Malmström,
lantbrukare.*



Mitt i bland alla åkrarna intill en skogsglänta står ett antal bikupor. Väl placerade nära rapsen i vindskydd av skogen.

Odling i balans startade på några pilotgårdar i Skåne och har nu vuxit till ett 20-tal gårdar som ingår från söder och till Borlänge i norr. En av de gårdar som ingår är Brobygård som drivs av tre bröder utanför Vadstena. En av dem är Peter Malmström.

Han har tagit en paus en stund och möter upp Bitidningens redaktör ute på gården. Lantbruket omfattas av 530 hektar och drivs konventionellt. Förutom växtodling har de också höns.

-Vi har länge tyckt att det finns mer att så än gräs i kantzoner. Med Samzonprojektet får vi nu den möjligheten, säger Peter Malmström.

Här har nu Peter Malmström och hans familj förvandlat flera kantzoner på Östgötaslätten till uppdukat matbord för pollinatörer.

-Intill flera av våra åkrar har vi sått getört, honungsört och en blandning av ängsblommor, berättar han.

Valet av växterna har inte skett av en slump utan är utvalda i samråd med Hushållningssällskapet som också ingår i projektet. Viktigt är att pollinatörerna har växter under hela året. Därför satsar man på fleråriga växter och växter som blommar under hela säsongen.

-Petter Halldén från Hushållningssällskapet i Uppsala ska besöka vår gård nu i sommar för att dokumentera för kommande utvärdering, förklarar Peter Malmström. Han berättar att det är viktigt att få in i rutinerna. På Malmströms lantbruk har

man valt att så grödorna i Samzonsprojekt efter ordinarie vårsådd.

Vad är nyttan med Samzon?

-Att få en ökad pollinering för rapsen och på klöver och i förlängningen kanske även en ökad avkastning, hoppas Peter Malmström.

Vi tar en sväng kring brödernas marker mittemellan fält av höstraps och vårkorn ser man honungsört som är på väg upp.

-Här har vi sått ett halvt hektar med tio olika sorters blommor, bland annat honungsört, säger Peter Malmström och pekar ut över fältet.



Han sätter sig ner för att på nära håll se hur det går för grödan. Det är varmt och soligt och har så varit nu i flera veckor.

-Utvärderingen och precisionen har utvecklats inom jordbruket, men vädret har vi inte någon kontroll på, säger han och ler.

TEXT OCH FOTO: MIA KARLSVÄRD